

Цимбалістий Олег

аспірант,

Палаш Андрій

аспірант,

Шевчук Сергій

аспірант

Західноукраїнський національний університет

ВОЛАТИЛЬНІСТЬ КРИПТОВАЛЮТ У СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Волатильність криптовалют прийнято вважати додатковою перешкодою для сприйняття системою бухгалтерського обліку. Дефініція «криптовалюта» інтуїтивно сприяє її сприйняттю і тлумаченню, передусім, як валюти; однак, це аж ніяк не означає, що криптовалюта є обов'язково грошовими коштами чи їх еквівалентом для цілей бухгалтерського обліку.

Рівень волатильності криптовалюти трактується більшістю науковців і практиків як суттєве обмеження, хоча, як очікується, на думку Бруханського Р. Ф. і Спільник І. В., у міру розвитку криптоіндустрії він буде знижуватися [6, с. 85].

Міжнародні стандарти фінансової звітності розглядають криптовалюту як власність і вимагають, щоб вартість повідомлялася у вітчизняній або іншій валюті за будь-якої справедливої ринкової ціни на момент її отримання або оплати. Таким чином, незважаючи на коливання ринку, вартість криптовалюти суб'єкта господарювання повинна повідомлятися як сума, яку вона становила на той момент, коли її було отримано.

Шукаючи певні параметри вирішення окресленої проблематики, науковці вдаються до генерування нових векторів адаптації облікового забезпечення, зокрема на основі системи інжинірингового обліку. Приміром, Бруханський Р. Ф. стверджує, що відміну від класичного фінансового обліку, який передбачає складання стандартизованих форм фінансової звітності, інжиніринговий облік забезпечує складання інжинірингових та похідних форм звітності залежно від обраного варіанта здійснення інжинірингових операцій відповідно до запитів зацікавлених користувачів в обліковій інформації [2, с. 32].

Технічні характеристики електронної платіжної системи Біткоїн як найпоширенішої криптовалюти у світі, консолідують такі параметри, надаючи: 1) анонімність користувачам, функціонуючи без втручання довірених чи інших сторін, приміром банків, і без персональної ідентифікації суб'єктів платежу; 2) децентралізованість обліку та здійснення платіжних операцій: немає єдиного центрального сервера, від якого залежали б платежі; 3) формальну прозорість функціонування: хоча вся інформація щодо принципів функціонування та розвитку платіжної системи знаходиться у відкритому доступі, вона все-таки важко піддається аналізу, оскільки вимагає ґрунтовних технічних знань; 4) емісію платіжних засобів на користь провайдерів системи Біткоїн: розміщення новоемітованих грошових одиниць відбувається на користь суб'єктів (майнерів) та пропорційно наданої ними обчислювальної потужності для обліку і проведення транзакцій; 5) визначеність темпу приросту грошової бази криптовалюти, тобто темп і динаміку емісії встановлено заздалегідь і в принципі не може бути змінено; 6) можливість здійснювати платежі онлайн із доступом 24/7; 7) швидкість платежів, оскільки підтвердження платежу відбувається впродовж кількох годин після його здійснення; 8) умовну стабільність платіжної системи, яка забезпечується економічними стимулами до свідомої поведінки; 9) умовну безпечність, що надається через управління закритими ключами, які можна зберігати на електронному носії чи гаманці [1, с. 32].

Особливо цей розвиток прискорився у 2018-2020 рр. з імплементацію нових фінансових криптографічних інструментів до крипто-простору – платформи блокчейн-еквівалентів цінних паперів, стейблкоїн та інше. Пропозиції криптоактивів, такі як «первинне коїн розміщення» (ICO) і «первинне токен розміщення» (ITO), набирають обертів на світових ринках [6, с. 84].

Токен з матеріальною гарантією, або блокчейн-еквівалент реальних активів (asset-backed tokens), – це цифровий токен, заснований на технології блокчейн, що означає і виводить його значення з того,

чого не існує у блокчейн, а є лише цифровим представленням власності на реальний фізичний актив (наприклад, природні ресурси, такі як золото або нафта). Всі власники такого криптоактиву повинні зареєструвати та підтвердити свою ідентичність відповідними документами. Такий підхід не допускає анонімності учасників системи блокчейн, а саме власників криптоактивів. Звідси випливає, що використання криптоактиву є, по суті, використанням оцифрованої версії права володіти будь-яким реальним існуючим ресурсом. Ці переваги зберігають для користувачів такої системи всі юридичні права використовувати і володіти криптографічним активом, а також реальним активом. Ці токени можуть використовуватися для передачі права власності на базові активи без їх фізичного переміщення. Це засіб для продажу базового активу при мінімальних витратах. Невід'ємна цінність такого роду криптоактиву виводить свою вартість на основі базового активу походження. Як наслідок, бухгалтерський облік такого активу, ймовірно, буде обумовлений характером базового активу та відповідним стандартом бухгалтерського обліку [6, с. 86].

Споживчі токени (Utility tokens) – це цифрові маркери, засновані на технології блокчейн, що надають користувачам права доступу до продукту чи послуги й отримують своє значення з цього права. Утиліти не надають власникам ніякої власності на платформі або активів компанії, і хоча вони можуть торгуватися між власниками, вони, не використовуються як засіб обміну. Ці токени є передоплатою за товари або послуги. Справедлива вартість активу формується внаслідок попиту на послугу або продукт емітента. Передоплата за товари або послуги може відповідати визначенню нематеріального активу або обліковуватися подібно до інших передоплачених активів.

Токен-еквіваленти цінних паперів (Security tokens) – це засновані на технології блокчейн цифрові маркери, які подібні за своєю природою до традиційних цінних паперів (пайових, боргових, похідних). Вони можуть забезпечити економічну частку в юридичній особі: іноді право на отримання грошових коштів або іншого фінансового активу, які можуть бути дискреційними або обов'язковими; іноді можливість голосувати в рішенні компанії та / або залишковий інтерес у суб'єкта господарювання. Справедлива вартість такого криптоактиву залежить від успішності діяльності суб'єкта господарювання, оскільки власник токен-акцій у випадку майбутньому прибутку отримує грошові кошти або інший фінансовий актив. Таким чином, ці фондові токени відповідають визначенню фінансового активу.

Таким чином, криптоактиви відрізняються не тільки технологічною реалізацією, але й за призначенням. Це змушує замислитися про те, чи можна застосовувати єдиний, універсальний підхід до бухгалтерського обліку до таких різноманітних об'єктів. Власне, виходячи з цих міркувань і потрібно модернізувати традиційну систему бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. Бойко О. Г. Експансія криптографічної валюти в систему міжнародних розрахунків під впливом технології блокчейн: свідчення та причини. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Випуск 22. С. 31-38.
2. Бруханський Р. Ф. Аналіз підходів до побудови моделей бухгалтерського інжинірингу. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2014. № 3. С. 27-34.
3. Царук В. Ю. Бухгалтерський облік у системі стратегічного управління аграрним підприємством. Економічний аналіз: зб. наук. праць. 2017. Т. 27. № 1. С. 280-285.
4. Царук В. Ю. Теорія і методологія обліку і аналізу в системі корпоративного управління : монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2020. 404 с.
5. Brukhanskyi R. F. The process of intellectualization of strategic financial accounting on the basis of accounting engineering. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2016. Випуск 2. С. 18-24.
6. Brukhanskyi R., Spilnyk I. Cryptographic Objects in the Accounting System. Proceedings of 9th International Conference on Advanced Computer Information Technologies, ACIT'2019, pp. 384-387.